

บทที่ 2 วารสารปริทรรศน์

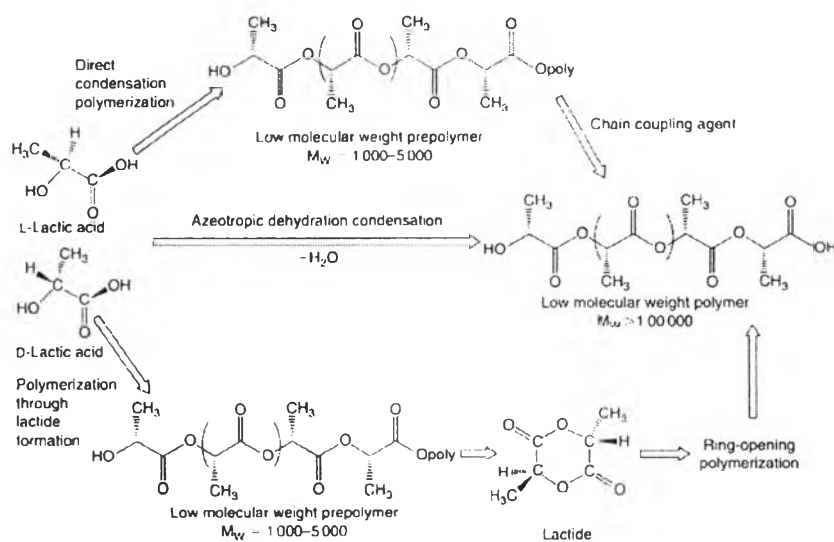
2.1 พอลิแล็กติกแอซิด (Poly(lactic acid) / Polylactide, PLA) [1,2]

2.1.1 ลักษณะโดยทั่วไปของพอลิแล็กติกแอซิด

พอลิแล็กติกแอซิดเป็นพลาสติกชีวภาพชนิดหนึ่งที่กำลังได้รับความสนใจในการนำมาใช้ทดแทนพลาสติกที่ผลิตจากปิโตรเลียมเนื่องจากพอลิแล็กติกแอซิดสามารถย่อยสลายได้ทางชีวภาพซึ่งไม่ก่อให้เกิดมลภาวะจากขยะที่ไม่สามารถย่อยสลายได้เนื่องจากพอลิแล็กติกแอซิดสามารถย่อยสลายได้ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และน้ำ นอกจากนี้พอลิแล็กติกแอซิดยังสามารถผลิตได้จากทรัพยากรที่เกิดขึ้นทดแทนได้ (renewable resource) โดยวัตถุดิบที่นำมาผลิตพอลิแล็กติกแอซิดสามารถหาได้จากธรรมชาติ เช่น ข้าวโพด อ้อย และมันสำปะหลัง เป็นต้น

2.1.2 กระบวนการสังเคราะห์พอลิแล็กติกแอซิด

พอลิแล็กติกแอซิดสามารถสังเคราะห์ได้จากวัตถุดิบทางธรรมชาติที่สามารถเกิดขึ้นทดแทนได้ ผลิตได้จาก ข้าวโพด อ้อย และมันสำปะหลัง เป็นต้น โดยนำมาผ่านกระบวนการหมักคาร์โบไฮเดรต (carbohydrate fermentation) ด้วยแบคทีเรียประเภท Lactobacilli ได้แล็กติกแอซิด(lactic acid) หรือ 2-hydroxypropionic acid ซึ่งแล็กติกแอซิดที่ได้จะประกอบด้วย 2 ไอโซเมอร์ คือ ดี-แล็กติกแอซิด (D-lactic acid) และ แอล-แล็กติกแอซิด (L-lactic acid) โดยส่วนใหญ่จะพบแอล-แล็กติกแอซิดมากถึง 99.5% และพบดี-แล็กติกแอซิดเพียง 0.5% จากนั้นนำมาผ่านกระบวนการพอลิเมอไรเซชัน (polymerization) ดังรูปที่ 2.1

รูปที่ 2.1 กระบวนการสังเคราะห์พอลิแล็กติกแอซิด

พอลิแล็กติกแอซิดสามารถสังเคราะห์ได้ 2 กระบวนการดังนี้

2.1.2.1 กระบวนการพอลิเมอไรเซชันแบบควบแน่น (condensation polymerization)

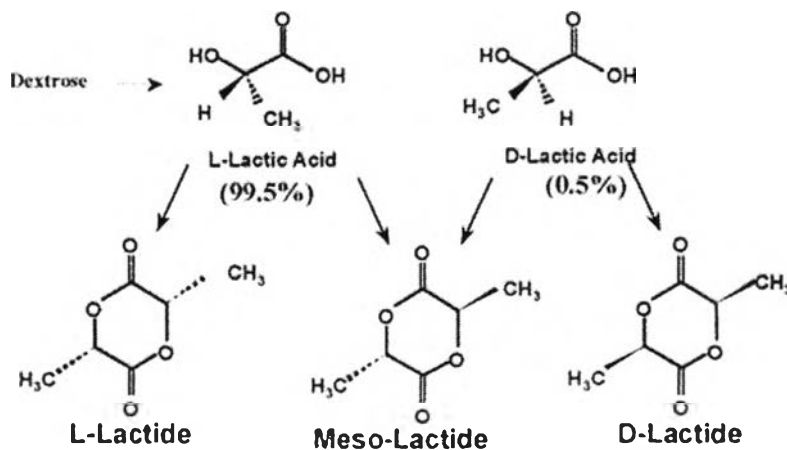
กระบวนการนี้เป็นกระบวนการที่เกิดจากการควบแน่นของแล็กติกแอซิด วิธีนี้เป็นวิธีที่ง่าย แต่จะได้พอลิแล็กติกที่มีน้ำหนักโมเลกุลต่ำ เนื่องจากได้น้ำเป็นผลพลอยได้ (by product) โดยน้ำจะเกิดปฏิกิริยาไฮโดรไลซิส (hydrolysis) พอลิแล็กติกแอซิดที่ได้ หรือเกิดปฏิกิริยา back-biting สร้างเป็นวงแล็กไทด์แทนที่จะเกิดเป็นพอลิแล็กติกแอซิด ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ที่ได้มีน้ำหนักโมเลกุลต่ำ นอกจากนี้พอลิแล็กติกแอซิดที่ได้จะมีสมบัติเปราะคล้ายแก้ว (brittle glassy) อีกด้วย วิธีแก้ไขให้สามารถสังเคราะห์พอลิแล็กติกที่มีน้ำหนักโมเลกุลสูงได้ด้วยกระบวนการนี้สามารถทำได้ 2 วิธีคือ

1. การควบแน่นแบบอะซีโทรปิก ดีไฮเดรชัน (Azeotropic dehydration condensation) เป็นการทำปฏิกิริยาแบบควบแน่นควบคู่กับการดึงน้ำที่เป็นผลพลอยได้ออกระหว่างเกิดปฏิกิริยาเพื่อไม่ให้น้ำไปขัดขวางการเกิดปฏิกิริยาพอลิเมอไรเซชันของพอลิแล็กติกแอซิด ทำให้ได้พอลิแล็กติกแอซิดที่มีน้ำหนักโมเลกุลสูง แต่วิธีนี้มีการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาซึ่งมักมีความเป็นพิษจึงต้องกำจัดออกก่อนนำไปใช้งาน

2. การควบแน่นแบบใช้สารคู่ควบ (condensation and coupling agent) เป็นการทำให้ปฏิกิริยาควบแน่นโดยใช้สารคู่ควบเพื่อเพิ่มความยาวของสายโซ่พอลิเมอร์ ทำให้ได้พอลิแล็กติกแอซิดที่มีน้ำหนักโมเลกุลสูง แต่วิธีนี้มีความยุ่งยากและซับซ้อนเนื่องจากมีวิธีการหลายขั้นตอน จึงส่งผลให้มีค่าใช้จ่ายสูงอีกด้วย

2.1.2.2 กระบวนการพอลิเมอร์ไรเซชันแบบเปิดวงของแล็กไทด์ (ring opening polymerization of lactide)

กระบวนการนี้เป็นกระบวนการที่สามารถสังเคราะห์พอลิแล็กติกแอซิดที่มีน้ำหนักโมเลกุลสูงได้ กระบวนการนี้เริ่มต้นจากการนำแล็กติกแอซิดมาทำการเปลี่ยนเป็นวงแล็กไทด์โดยนำแล็กติกแอซิด 2 โมเลกุลมาต่อกัน โดยแล็กไทด์ที่ได้จะประกอบด้วย 3 ไอโซเมอร์ ได้แก่ แอล-แล็กไทด์ (L-lactide) ดี-แล็กไทด์ (D-lactide) และเมโสแล็กไทด์ (meso lactide) มีโครงสร้างดังรูป 2.2

รูปที่ 2.2 โครงสร้างทางเคมีไอโซเมอร์ต่างๆ ของพอลิแล็กไทด์

จากนั้นจึงนำวงแล็กไทด์ที่ได้มาผ่านกระบวนการเปิดวงเพื่อสังเคราะห์เป็นพอลิแล็กติกแอซิด โดยสามารถทำได้หลายวิธี ได้แก่ แบบสารละลาย แบบบัลค์ แบบหลอมเหลว

หรือแบบแขนวลอย ตลอดจนกลไกแบบแคทไอออนิก แอนไอออนิก และโคออดิเนชัน ซึ่งกลไกเหล่านี้จะเป็นแบบใดขึ้นอยู่กับตัวเร่งปฏิกิริยาที่นำมาใช้

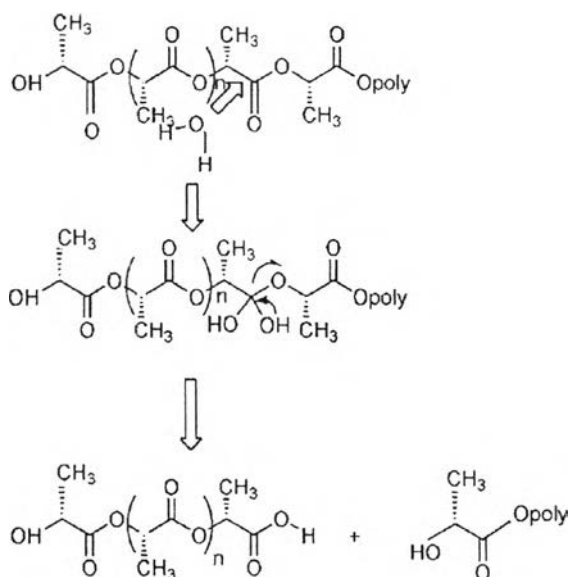
2.1.3 สมบัติของพอลิแล็กติกแอซิด

พอลิแล็กติกเป็นเทอร์โมพลาสติก มีลักษณะเป็นของแข็งที่อุณหภูมิห้อง มีโครงสร้างเป็นทั้งอสัณฐาน (amorphous) จึงเป็นพลาสติกที่มีความใส มีอุณหภูมิกลาสทรานซิชัน (glass transition temperature , T_g) ประมาณ 60°C จึงทำให้พอลิแล็กติกแอซิดมีความแข็งเปราะที่อุณหภูมิห้อง มีอุณหภูมิหลอมเหลวประมาณ 150°C

สมบัติเชิงกลของพอลิแล็กติกแอซิดขึ้นอยู่กับน้ำหนักโมเลกุลและโครงสร้าง พอลิแล็กติกแอซิดเป็นพอลิเมอร์ที่มีสมบัติเชิงกลที่ดี มีความแข็งแรงเชิงกลสูง และสามารถนำไปใช้งานได้ดีเทียบเท่าพอลิเมอร์ที่สังเคราะห์ได้จากปิโตรเลียม อีกทั้งยังมีสมบัติการสกัดกันก๊าซได้ดีเทียบเท่ากับพอลิเอทิลีนเทเรฟทาเลต (PET) จึงสามารถใช้เป็นผลิตภัณฑ์ในการบรรจุอาหาร พอลิแล็กติกแอซิดที่มีน้ำหนักโมเลกุลต่ำจะมีความแข็งแรงต่ำจึงไม่ค่อยมีการนำไปใช้งานมากนัก ส่วนพอลิแล็กติกแอซิดที่มีน้ำหนักโมเลกุลสูงจะสามารถนำไปใช้งานได้ พอลิแล็กติกแอซิดเป็นพอลิเมอร์ที่มีสมบัติไม่ชอบน้ำ (hydrophobic polymer) แต่ความไม่ชอบน้ำจะลดลงเมื่อน้ำหนักโมเลกุลลดลง พอลิแล็กติกแอซิดมีเสถียรภาพทางความร้อน (thermal stability) ค่อนข้างต่ำ การนำไปขึ้นรูปหรือใช้งานในอุณหภูมิสูงอาจทำให้เกิดการสลายตัวได้

2.1.4 การสลายตัวของพอลิแล็กติกแอซิด

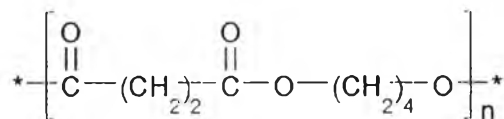
พอลิแล็กติกแอซิดสามารถสลายตัวเมื่อถูกไฮโดรไลซิส โดยโมเลกุลของน้ำจะแทรกตัวเข้าไปทำลายพันธะเอสเทอร์ภายในสายโซ่หลักของพอลิเมอร์ ทำให้พอลิเมอร์เกิดการแตกออกส่งผลให้สายโซ่โมเลกุลสั้นลง โดยหมู่ปลายที่เป็นคาร์บอกซิลิกแอซิดเป็นหมู่ที่มีความว่องไวในการเกิดปฏิกิริยาที่จะทำให้เกิดการสลายตัวของพอลิแล็กติกแอซิด การเพิ่มอุณหภูมิสามารถช่วยให้เกิดการไฮโดรไลซิสสูงขึ้น โดยเฉพาะเมื่อเพิ่มอุณหภูมิให้สูงกว่าอุณหภูมิกลาสทรานซิชัน ซึ่งการไฮโดรไลซิสจะเกิดในส่วนของอสัณฐานก่อนส่วนของผลึก และอุณหภูมิยังเป็นอีกปัจจัยที่สำคัญต่อการเกิดไฮโดรไลซิส[3] ดังแสดงในรูปที่ 2.3

รูปที่ 2.3 สลายตัวของพอลิแล็กติกแอซิดแบบไฮโดรไลซิส

2.2 พอลิบิวทิลีนซัคซิเนต (Poly(butylene succinate), PBS)

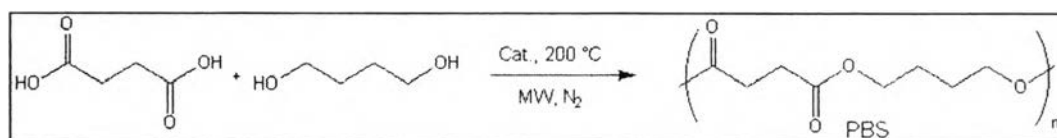
พอลิบิวทิลีนซัคซิเนตเป็นอะลิฟาติกพอลิเอสเทอร์ที่สามารถย่อยสลายได้ทางชีวภาพ สามารถสังเคราะห์ได้จากวัตถุดิบที่เป็นปิโตรเลียมและวัตถุดิบจากธรรมชาติ โดยโครงสร้างของบิวทิลีนซัคซิเนตแสดงในรูปที่ 2.4

รูปที่ 2.4 โครงสร้างพอลิบิวทิลีนซัคซิเนต

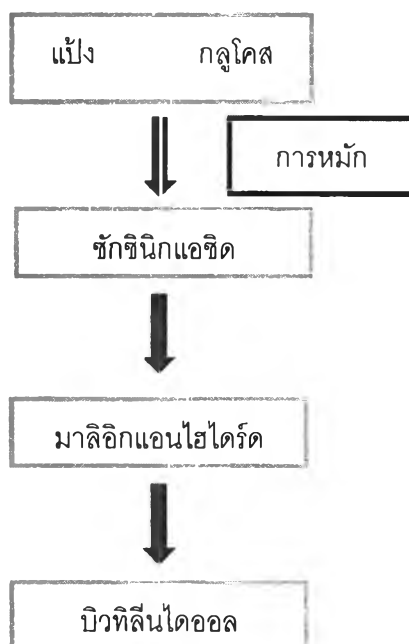
2.2.1 กระบวนการผลิตพอลิบิวทิลีนซัคซิเนต

พอลิบิวทิลีนซัคซิเนตสามารถผลิตได้จากกระบวนการควบแน่นของ 1,4 บิวเทนไดออล (1,4-butanediol) และซัคซินิกแอซิด (succinic acid) ได้ออกมาเป็นพอลิบิวทิลีนซัคซิเนตดังรูป 2.5

รูปที่ 2.5 กระบวนการสังเคราะห์พอลิบิวทิลีนซัคซิเนต

มอนอเมอร์ของพอลิบิวทิลีนซัคซิเนตนอกจากจะสังเคราะห์ได้ทั้งจากกระบวนการทางปิโตรเลียมแล้ว ยังสามารถใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติ เช่น ข้าวโพด และแป้งมันสำปะหลัง โดยนำมาผ่านกระบวนการหมักแป้งเพื่อให้ได้ซัคซินิกแอซิด และนำซัคซินิกแอซิดมาสังเคราะห์ 1,4 บิวเทนไดออลโดยผ่านการสังเคราะห์เป็นเป็นมาเลอิกแอนไฮไดรด์ดังรูป 2.6

รูปที่ 2.6 กระบวนการหมัก 1,4 บิวเทนไดออล

2.2.2 การสลายตัวของพอลิวิวิทิลีนซึกซิเนต

พอลิวิวิทิลีนซึกซิเนตสามารถสลายตัวโดยการไฮโดรไลซิสของน้ำที่พันธะเอสเทอร์ เมื่อโมเลกุลมีสายโซ่สั้นลงแล้วจุลินทรีย์จะทำการย่อยสลายต่อไป

2.3 แร่ดิน (Clay minerals) [4]

แร่ดินเป็นแร่ที่เกิดจากการผุพังของชั้นหิน โดยทั่วไปจะเป็นพวกไฮดรอกซอลูมิเนียมซิลิเกต (hydrous aluminous silicate) หรือแร่ประเภทอลูมินา-ซิลิกาที่มีส่วนผสมของน้ำแทรกอยู่ในโครงสร้างด้วย มีองค์ประกอบหลักทางเคมีคืออลูมิเนียม ซิลิกอน และออกซิเจน โดยทั่วไปจะมีอนุภาคขนาดเล็กระดับไมโคร

2.3.1 ชนิดของแร่ดิน

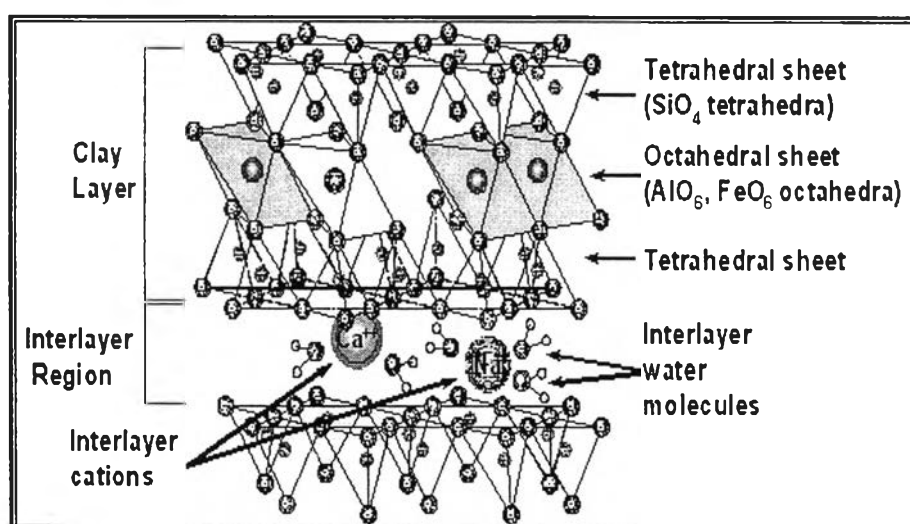
โครงสร้างของแร่ดินหรือสารประกอบของแอนไฮดรอกซอลูมิเนียมซิลิเกตส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นแผ่น เกิดจากการเรียงซ้อนกันของชั้นอลูมินาและซิลิกา โดยจะมีไอออนบวกของธาตุโลหะ เช่น โซเดียม โพแทสเซียม แคลเซียม แมกนีเซียมและเหล็กแทรกอยู่ระหว่างชั้น สามารถจำแนกชนิดของแร่ดินได้ตามโครงสร้างและองค์ประกอบที่แตกต่างกันได้ 5 ประเภทคือ

- 1) กลุ่มแร่เคโอลิไนต์ (Kaolinite) มีสูตรเคมีทั่วไปคือ $2 \text{Al}_2\text{Si}_2\text{O}_5(\text{OH})$ เป็นแร่ดิน มีโครงสร้างประกอบด้วยชั้นของอลูมินาเรียงสลับกับชั้นของอลูมิเนียมในอัตราส่วน 1:1 จึงเรียกโครงสร้างนี้ว่าเป็นชนิด 1:1
- 2) กลุ่มแร่อิลไลต์ (Illite) มีสูตรเคมีทั่วไปคือ $\text{KAl}_2(\text{AlSi}_3\text{O}_{10})(\text{OH})_2$ เป็นแร่ชนิด 2:1 คือมีโครงสร้างของซิลิกา 2 ชั้น ประกอบด้วยชั้นของอลูมินาและในแต่ละหน่วยจะมีไอออนของโพแทสเซียมแทรกอยู่ ทำให้ดินกลุ่มนี้ไม่สามารถพองตัวในน้ำได้
- 3) กลุ่มแร่สเมคไทต์ (Smectite) มีโครงสร้างทางเคมีโดยทั่วไปคือ $\text{M}_x(\text{Al}_4-x\text{Mg})_x\text{Si}_8\text{O}_{20}(\text{OH})_4$ โดย M คือประจุบวก ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นประจุบวกของแคลเซียม แมกนีเซียม เหล็กและโซเดียม มีโครงสร้างเป็นชนิด 2:1 โดยระหว่างชั้นจะมีโมเลกุลของน้ำแทรกอยู่ แร่กลุ่มนี้สามารถพองตัวในน้ำได้ดี

- 4) กลุ่มแร่เวอร์มิคูลไลต์ (Vermiculite) มีสูตรเคมีโดยทั่วไปคือ $Mg_3Si_4O_{10}(OH)_2 \cdot xH_2O$ มีโครงสร้างคล้ายกับกลุ่มแร่ Smectite แต่มีค่าความสามารถในการแลกเปลี่ยนประจุสูงกว่า เมื่อเผาแล้วอนุภาคจะมีลักษณะคล้ายตัวหนอน
- 5) กลุ่มแร่ปาลิโกรซไกต์ (Palygorskite) มีโครงสร้างต่อเนื่องเป็นลูกโซ่

2.3.2 มอนต์มอริลโลไนต์ (Montmorillonite) [6]

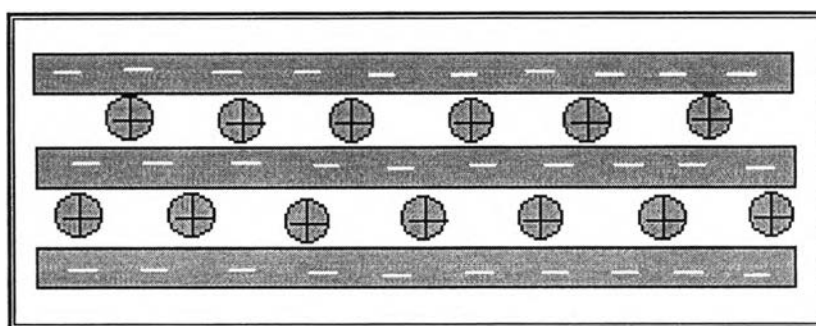
แร่มอนต์มอริลโลไนต์หรือมอนต์มอริลโลไนท์ Montmorillonite เป็นแร่ที่อยู่ในกลุ่มสเมคไทต์ (Smectite) มีสูตรทางเคมีคือ $M^+ [Al_{2y} (Mg Fe)_y] Si_4O_{10}(OH)_2 \cdot nH_2O$ โดย M^+ หมายถึงประจุบวกอาจเป็นได้ทั้งแคลเซียมและโซเดียม โดยมีลักษณะเป็นเกล็ดขนาดเล็กระดับนาโนเมตร 3 ชั้นโดยแต่ละชั้นจะมีความหนาน้อยกว่า 1 นาโนเมตร ประกอบด้วยแผ่นของกลุ่มโมเลกุลอลูมิเนียมไฮดรอกซิล โมเลกุลแปดระนาบ (Octahedral Aluminum Hydroxyl) อยู่ตรงกลางระหว่างแผ่นของกลุ่มโมเลกุลซิลิคอนออกไซด์โมเลกุลสี่เหลี่ยมพีระมิด (Siliconoxygen Tetrahedral) โดยที่อะตอมของอลูมิเนียมบางส่วน จะถูกแทนที่ด้วยอะตอมของแมกนีเซียม หรืออะตอมของธาตุเหล็ก ซึ่งจะช่วยสร้างประจุลบบนระนาบด้านฐานของโมเลกุลซิลิกา ดังแสดงในรูป 2.7

รูปที่ 2.7 โครงสร้างของมอนต์มอริลโลไนต์

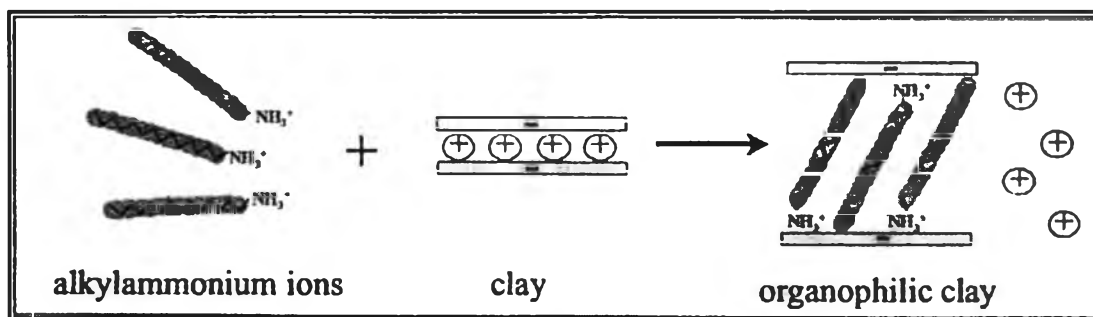

ในแรมอนต์มอริลไลไนท์ตามธรรมชาติประจุบวกเหล่านี้มักจะเป็นแคลเซียม โซเดียม หรือ แมกนีเซียมขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศและสภาวะแวดล้อมในช่วงเวลาที่ก่อตัวและลักษณะการก่อตัวขึ้นของแร่ โดยแคลไออนดังกล่าวจะทำหน้าที่ยึดชั้นดินที่มีประจุลบเอาไว้ จึงทำให้ชั้นดินยึดติดกันแน่น ดังแสดงในรูปที่ 2.8

รูปที่ 2.8 การยึดติดกันระหว่างชั้นของดินกับแคลไออนที่อยู่ระหว่างชั้นดิน

มอนต์มอริลไลไนต์มีสมบัติชอบน้ำ (hydrophilic) จึงทำให้ผสมและเกิดอันตรกิริยากับพอลิเมอร์ได้ยาก เนื่องจากพอลิเมอร์มีสมบัติไม่ชอบน้ำ (hydrophobic) ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทำการดัดแปรมอนต์มอริลไลไนต์เพื่อให้สามารถเข้าเป็นเนื้อเดียวกับพอลิเมอร์ได้ดีขึ้น วิธีที่นิยมในการดัดแปรมอนต์มอริลไลไนต์ให้มีสมบัติไม่ชอบน้ำ (hydrophobic) เพื่อให้สามารถเข้ากับพอลิเมอร์ได้ดีขึ้นคือ การทำปฏิกิริยาแลกเปลี่ยนแคลไออน (cationic exchange reaction) ที่อยู่ในช่องว่างกับสารอินทรีย์ที่มีแคลไออนและมีสายโซ่อัลคิลยาวซึ่งเป็นส่วนที่ไม่ชอบน้ำ เช่น ควอเทอร์นารีแอมโมเนียม (quaternary ammonium) หรือฟอสโฟเนียม (phosphonium) โดยสารดังกล่าวจะสามารถเข้าแทนที่แคลไออนที่อยู่ระหว่างชั้นดิน ทำให้ได้มอนต์มอริลไลไนต์ดัดแปรที่มีสมบัติไม่ชอบน้ำมากขึ้น จึงสามารถเข้ากับพอลิเมอร์ได้ดีขึ้น มอนต์มอริลไลไนต์ดัดแปรที่ผ่านกระบวนการดังกล่าวจะเรียกว่า ออร์แกโนไคลย์ (organoclay) ดังแสดงในรูปที่ 2.9

รูปที่ 2.9 การปรับปรุงสภาพพื้นผิวของดินเหนียว

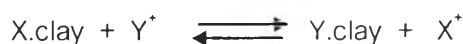
ปฏิกิริยาการแลกเปลี่ยนประจุด้วยสารอินทรีย์ที่มีประจุบวก ทำให้ช่อง gallery ขยายออก นั่นคือ ระยะห่างระหว่างชั้นดินเพิ่มขึ้น ซึ่งทำให้ดินเกิดการบวมตัว เรียกออร์แกโนเคลย์ที่มีโครงสร้างแบบนี้ว่า intercalated clay แต่ถ้าชั้นของดินเกิดการบวมตัวมากจนทำให้ชั้นดินแยกจากกัน จะเรียกว่า exfoliated clay ทำให้อุณหภูมิของมอนต์มอริลโลไนต์ที่มีขนาดระดับนาโนเมตร สามารถนำไปผสมกับพอลิเมอร์ชนิดต่างๆ โดยก่อให้เกิดการเสริมแรงในระดับโมเลกุล ดังนั้น จึงเรียกวัสตุเชิงประกอบประเภทนี้ว่า นาโนคอมโพสิต (nanocomposites)

2.3.3 กระบวนการแลกเปลี่ยนแคตไอออน (Cation exchange process หรือ Cation exchange capacity, CEC)

ดินเหนียวเมื่ออยู่ในดินตามธรรมชาติจะดึงดูดไอออนที่มีประจุบวกไว้ ส่วนชนิดของแคตไอออนที่ถูกดึงดูดอยู่นั้นจะมีมากน้อยลดหลั่นกันไปสำหรับดินในแถบร้อนและชุ่มชื้นดังนี้ คือ $H^+ (Al^{3+}) > Ca^{2+} > Mg^{2+} > K^+ > Na^+$ แคตไอออนเหล่านี้จะไม่ยึดติดแน่นอยู่กับพื้นผิวของดินเหนียวแต่จะโคจรอยู่ในระยะใกล้ชิดกับผิว ภายใต้อำนาจการดึงดูดซึ่งกันและกัน ดังนั้น การชะล้างด้วยน้ำจึงไม่อาจที่จะชะเอาแคตไอออนพวกนี้ออกไปได้ เราเรียกแคตไอออนพวกนี้ว่าเป็นแคตไอออนดูดซับ (adsorbed cations) อย่างไรก็ตาม แคตไอออนพวกนี้สามารถถูกไล่ออกไปโดยแคตไอออนอื่นๆ ได้โดยง่าย

การที่แคตไอออนดูดซับสามารถถูกไล่ที่หรือแทนที่โดยแคตไอออนอื่นด้วยกระบวนการแลกเปลี่ยนแคตไอออน บางครั้งเราสามารถเรียกแคตไอออนดูดซับนี้ว่า แคตไอออนแลกเปลี่ยน (exchangeable cations)

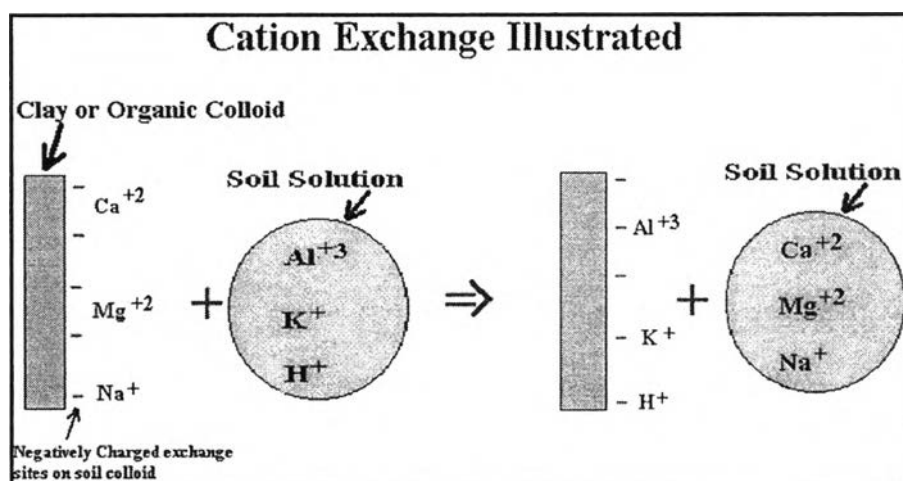
ปฏิกิริยาที่เกิดขึ้นในการแลกเปลี่ยนประจุ คือ

X^+ : ประจุของดิน

Y^+ : ประจุที่ทำการเติมลงในสารละลาย

ปฏิกิริยาจะเกิดจากซ้ายไปขวา ซึ่งขึ้นกับธรรมชาติของประจุ X^+ และ Y^+ ปฏิกิริยาจะเคลื่อนที่ไปด้านขวาโดยการเติมประจุ Y^+ ดังแสดงในรูปที่ 2.10

รูปที่ 2.10 การแลกเปลี่ยนประจุแคตไอออนที่อยู่ในดินกับแคตไอออนอื่นๆ

กระบวนการแลกเปลี่ยนประจุนี้ถูกควบคุมโดยกระบวนการแพร่ของประจุเข้าไปแทนที่ในส่วนของประจุที่มีอยู่เดิม สามารถพิจารณากระบวนการได้ใน 2 ขั้นตอน

1. การแพร่ของสารละลายเข้าไปในแต่ละบริเวณช่องว่างระหว่างชั้นของดิน
2. การแพร่เข้าไปภายในตัวอนุภาค

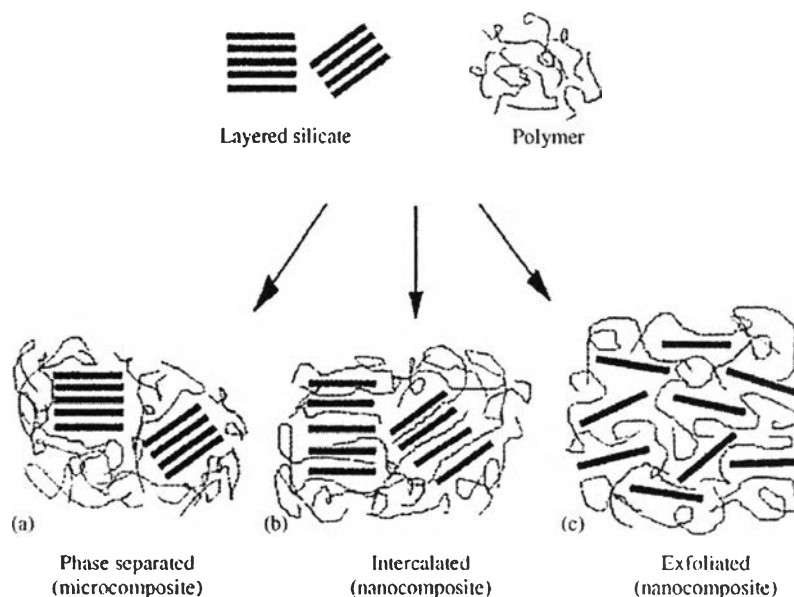
2.3.4 กระบวนการผสมและการกระจายอนุภาคเคลย์ [6]

การผสมพอลิเมอร์และอนุภาคของเคลย์ที่มีประสิทธิภาพในอุตสาหกรรมมี 2 วิธีคือ

- 1) การผสมอนุภาคดินระหว่างที่เกิดปฏิกิริยาพอลิเมอไรเซชัน (in-reactor polymerization) เป็นกระบวนการที่อาศัยการบวมตัว (swelling) ของออร์แกโนเคลย์ด้วยมอนอเมอร์ (monomer) เมื่อมอนอเมอร์เกิดปฏิกิริยาพอลิเมอไรเซชันจะทำให้เกิดการเติบโตของสายโซ่พอลิเมอร์ภายในเนื้อเคลย์ซึ่งจะเป็นการเร่งให้เกิดการแตกออกของชั้นเคลย์ ทำให้เกิดเป็นนาโนคอมโพสิต
- 2) การผสมอนุภาคดินกับพลาสติกหลอมเหลว (melt compounding) วิธีนี้เป็นการนำอนุภาคเคลย์และเม็ดหรือผงพลาสติกทำเต็มลงไปเครื่องอัดรีดสกรูคู่เพื่อทำการผสมโดยได้ทำการควบคุมสภาวะในการผสมเช่น อัตราการเข็นและอุณหภูมิภายในเครื่อง วิธีนี้เป็นวิธีที่ง่ายกว่าวิธีแรกแต่มีประสิทธิภาพเทียบเท่ากัน

การกระจายตัวของเคลย์ในพอลิเมอร์คอมโพสิตมี 3 รูปแบบดังนี้คือ

1. Conventional composites : อนุภาคของเคลย์เกาะกันเป็นกลุ่ม และพอลิเมอร์ไม่มีการแทรกเข้าไปในระหว่างชั้นของเคลย์
2. Intercalated nanocomposites : เคลย์เกาะกันเป็นกลุ่ม ระหว่างชั้นของเคลย์มีการขยายตัวโดยสายโซ่พอลิเมอร์แทรกเข้าไปอยู่ในระหว่างชั้นของเคลย์
3. Exfoliated nanocomposites หรือ delaminated nanocomposites : ชั้นของเคลย์จะกระจายตัวออกจากกันไม่มีโครงสร้างผลึก ทำให้ได้นาโนคอมโพสิตที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงสมบัติทางแสง และยังทำให้มีสมบัติป้องกันการซึมผ่านของก๊าซดีขึ้น

รูปที่ 2.11 การกระจายตัวของเคลย์ในพอลิเมอร์คอมโพสิต

2.3.5 ลักษณะสำคัญของพอลิเมอร์นาโนคอมโพสิต

วัสดุพอลิเมอร์-เคลย์ นาโนคอมโพสิตมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. มีความใส เพราะอนุภาคขนาดนาโนเมตรจะเล็กกว่าความยาวคลื่นแสง UV-Vis มาก จึงไม่ทำให้แสงเกิดการกระเจิง ไม่เกิดความขุ่น ไม่ทึบแสง แต่จะโปร่งใส
2. มีความแข็งแรง โมดูลัสสูงขึ้น เนื่องจากความแข็งของชั้นซิลิเกต
3. มีสมบัติสกัดกั้นการซึมผ่านของก๊าซ เนื่องจากอนุภาคเคลย์ที่กระจายอยู่ในเนื้อพอลิเมอร์มีพื้นผิวและ aspect ratio สูง ทำให้ระยะทางการเคลื่อนของก๊าซเพิ่มมากขึ้น
4. ทนความร้อนสูงได้ดี เพราะซิลิเกตเป็นฉนวนที่ดี การเผาไหม้ทำให้เกิดถ่าน (Char) ปกคลุมที่ผิวหน้า จึงไม่ลามไฟ และไฟดับได้รวดเร็ว
5. เมื่อผสมในพอลิเมอร์ที่นำไฟฟ้าได้ จะทำให้นำไฟฟ้าหรืออิเล็กทรอนิกส์ได้ดีขึ้น เพราะจำกัดการจัดเรียงตัวของโมเลกุลให้อยู่ในภาวะที่เอื้อต่อการนำไฟฟ้า เช่น สายโซ่โมเลกุลจะถูกยึดออกมากกว่าจะขดตัวทำให้การเคลื่อนที่ของอิเล็กตรอนสะดวกขึ้น

2.3.6 ผลิตภัณฑ์สำคัญของพอลิเมอร์-เคลย์ นาโนคอมโพสิต

วัสดุพอลิเมอร์-เคลย์ นาโนคอมโพสิตสามารถนำไปใช้งานได้ในหลายๆ ด้าน โดยการผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ดังนี้

1. ชิ้นส่วนรถยนต์ เช่น timing-belt cover โครงบุใต้หลังคา คอนโซล ตัวถัง ล้อรถยนต์ และถังน้ำมัน เป็นต้น ซึ่งให้ความแข็งแรง คงทน และทนไฟ
2. สีพ่นรถยนต์ ที่ให้ความคงทนมากขึ้น
3. แผ่นฟิล์มกันออกซิเจนในขวดยาและอาหาร อาหารกระป๋อง ป้องกันอาหารเสื่อมสภาพ ยืดอายุสินค้าให้ยาวนานขึ้น
4. ขวดน้ำอัดลม เบียร์ ป้องกันการสูญเสียก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่อัดไว้
5. ป้องกันการสูญเสียก๊าซภายในลูกบอล ลูกเทนนิส

2.4 ฟิล์มพลาสติก [7]

2.4.1 นิยามของคำว่าฟิล์มและซีท

นิยามของฟิล์มและซีทสามารถจำแนกโดยใช้ความหนาเป็นเกณฑ์ คือ ถ้าเป็นฟิล์มจะมีความหนาไม่เกิน 0.25 มิลลิเมตร แต่ถ้าความหนามากกว่า 0.25 มิลลิเมตร จะถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มของซีท

2.4.2 ประวัติความเป็นมาของฟิล์ม

ฟิล์มพลาสติกชนิดแรกที่ใช้ในทางการค้าได้แก่ เซลลูโลสไนเตรต (cellulose nitrate) หรือ เซลลูลอยด์ (celluloid) เนื่องจากมีสมบัติบางอย่างดีเยี่ยมเช่น ความใส (clarity) ความแข็งแรง (strength) ต้านทานความชื้น (moisture resistance) และความคงขนาด (dimensional stability) แต่มีข้อเสียคือ ติดไฟได้ง่าย (flammability) มีเสถียรภาพต่อแสง (light stability) และตัวทำละลายต่ำ ในช่วงแรกฟิล์มจะถูกนำมาใช้ทำฟิล์มถ่ายรูปและฟิล์มภาพยนตร์ ต่อมาฟิล์มได้ถูกพัฒนานำมาทำเป็นบรรจุภัณฑ์หรือสินค้าฟุ่มเฟือยโดยฟิล์มดังกล่าวผลิตได้จาก regenerated cellulose ฟิล์มที่ได้ถูกเรียกว่า cellophane หรือกระดาษแก้ว ในปี 1909 เซลลูโลสอะซีเตตถูกพัฒนาสำหรับใช้เป็น safety photographic film ซึ่งเดิมทำจากเซลลูโลสไนเตรต ก่อนจะถูกพัฒนาเป็นฟิล์มห่อ

ของ (wrapping film) regenerated cellulose เป็นวัสดุสำคัญในการใช้ทำฟิล์มต่างๆจนถึงประมาณปี 1950 เนื่องจากฟิล์มเซลลูโลสอะซีเตตมีราคาแพงเกินไปสำหรับจะนำไปใช้เป็นบรรจุภัณฑ์จำนวนมาก ฟิล์มที่ทำจากพอลิเอทิลีนจึงเป็นฟิล์มชนิดแรกที่นำมาใช้แทนเซลลูโลสอะซีเตต แต่ในปัจจุบันได้มีการใช้ฟิล์มทั้งจากพอลิโพรพิลีน (PP) พอลิไวนิลคลอไรด์ (PVC) และพอลิเอทิลีนเทเรฟทาเลต (PET) ในปี 1946 ได้มีการพัฒนากระบวนการอัดรีดฟิล์ม (extrusion process) ต่อมาในปี 1948 ได้ใช้วิธีการรีดหล่อฟิล์ม (chill roll casting) ซึ่งเป็นวิธีที่ให้ฟิล์มที่มีลักษณะมันเงา (gloss) และโปร่งใสกว่าฟิล์มที่ได้จากการอัดรีด แต่วิธีนี้ไม่เหมาะที่จะนำมาทำเป็นถุงเนื่องจากมีแนวโน้มที่จะเกิดการติดกันของฟิล์ม (blocking) ดังนั้นในปีถัดมาจึงมีการใช้วิธีเป่าฟิล์ม (blown film) ที่สามารถทำถุงได้

2.4.3 วัสดุที่ใช้ทำฟิล์ม

2.4.3.1 พอลิโอเลฟิน (polyolefin) ถือเป็นเทอร์โมพลาสติกที่สำคัญในการทำฟิล์ม ได้แก่พอลิเอทิลีนความหนาแน่นต่ำ (low density polyethylene, LDPE) พอลิเอทิลีนความหนาแน่นสูง (high density polyethylene, HDPE) พอลิเอทิลีนความหนาแน่นต่ำเชิงเส้น (linear low density polyethylene, LLDPE) และพอลิโพรพิลีน (polypropylene, PP)

2.4.3.2 เอทิลีน/ไวนิลแอลกอฮอล์โคพอลิเมอร์ (ethylene/vinyl alcohol copolymer, EVOH)

2.4.3.3 เอทิลีน/ไวนิลอะซีเตตโคพอลิเมอร์ (ethylene/vinyl acetate copolymer, EVA)

2.4.3.4 ไวนิล (vinyl) ได้แก่

พอลิไวนิลคลอไรด์ (poly(vinyl chloride), PVC) พอลิไวนิลิดีนคลอไรด์ (poly(vinylidene chloride), PVDC) และพอลิไวนิลแอลกอฮอล์ (poly(vinyl alcohol), PVOH)

2.4.3.5 ไอโอโนเมอร์ (ionomer)

2.4.3.6 สไตรีนพอลิเมอร์ และโคพอลิเมอร์ (styrene polymer and copolymer)

ได้แก่

พอลิสไตรีน (polystyrene, PS) พอลิสไตรีนทนแรงกระแทกสูง (high impact polystyrene, HIPS) สไตรีน/อะคริโลไนไตรล์โคพอลิเมอร์ (styrene/acrylonitrile copolymer, SAN) และอะคริโลไนไตรล์/บิวตะไดอีน/สไตรีนโคพอลิเมอร์ (acrylonitrile/butadiene/styrene copolymer, ABS)

2.4.3.7 เซลลูโลส และอนุพันธ์ของเซลลูโลส (cellulose and cellulose derivatives) ได้แก่รีเจนเนอเรตเซลลูโลส (regenerated cellulose) เซลลูโลสไนเตรต (cellulose nitrate, celluloid) เซลลูโลสอะซิเตต (cellulose acetate, CA) เซลลูโลสอะซิเตต – บิวทิเรต (cellulose acetate-butyrate, CAB) และเซลลูโลสโพรพิอเนต (cellulose propionate, CP)

2.4.3.8 ไนลอนหรือพอลิเอไมด์ (nylon or polyamide)

2.4.3.9 พอลิคาร์บอเนต (polycarbonate, PC)

2.4.3.10 พอลิเอทิลีนเทเรฟทาเลต (polyethylene terephthalate, PET)

2.5 ฟิล์มหลายชั้น (multilayer film)

ฟิล์มหลายชั้นประกอบไปด้วยฟิล์มพลาสติกต่างชนิดหรือพลาสติกกับวัสดุอื่น โดยจะเป็นการนำจุดเด่นของวัสดุแต่ละชนิดมาใช้ร่วมกัน ซึ่งจะให้ประโยชน์ที่แตกต่างกันออกไป แล้วแต่ชนิดของพอลิเมอร์ที่มาใช้เป็นชั้นกลาง เพราะไม่มีวัสดุใดที่มีสมบัติดีในทุกๆ ด้านการผลิตฟิล์มหลายชั้นจะเกี่ยวข้องกับการพัฒนาพอลิเมอร์ชนิดใหม่ หรือการปรับปรุงพอลิเมอร์ที่มีอยู่แล้วให้มีสมบัติดีขึ้น

2.5.1 วิธีการผลิตฟิล์มหลายชั้น

การผลิตฟิล์มหลายชั้นสำหรับงานบรรจุภัณฑ์ จะมี 3 วิธีหลักๆ ได้แก่

2.5.1.1 Adhesive lamination หรือ การประกบด้วยกาว

เป็นเทคนิคที่นำฟิล์มพลาสติกหรือวัสดุอื่น เช่น กระดาษ อะลูมิเนียมฟอยล์ มาประกบติดกันโดยใช้กาวเป็นตัวเชื่อมประสานที่ผิว แบ่งออกได้เป็น 3 แบบ ได้แก่

1) การประกบเปียก (wet lamination) ใช้กาวที่มีน้ำเป็นส่วนประกอบ ทั้งกาวธรรมชาติและกาวสังเคราะห์ ซึ่งจะสะดวกและปลอดภัยในการนำไปใช้งาน มีการยึดติดที่แข็งแรง และราคาค่อนข้างถูก โดยมีการนำกาวสังเคราะห์ที่มีน้ำเป็นส่วนประกอบมาใช้งานบรรจุภัณฑ์อย่างมาก โดยกาวสังเคราะห์ที่นำมาใช้จะมีสมบัติได้หลากหลายโดยการเติมพลาสติกไซเซออร์ฟิลเลอร์ สารรักษาสภาพ และสารกำจัดฟอง ซึ่งจะติดได้ทั้งกระจก กระดาษ พลาสติกส่วนใหญ่ และโลหะ จะสามารถแข็งตัวได้เร็ว มีกลิ่น รส และความเป็นพิษไม่มาก

2) การประกบแห้ง (dry lamination) จะใช้กาวที่มีตัวทำละลายเป็นส่วนประกอบ ซึ่งจะเป็นพวกกาวสังเคราะห์ โดยจะมีการใช้งานค่อนข้างแคบเนื่องจากเกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย จากความเป็นพิษและติดไฟได้ง่าย แต่กาวสังเคราะห์นี้จะแห้งและแข็งตัวเร็วกว่าที่ใช้น้ำ

3) การประกบร้อน (hot lamination) เป็นการใช้อุณหภูมิสูงเป็นของแข็ง 100 เปอร์เซ็นต์ ได้จากเทอร์โมพลาสติกพอลิเมอร์ จะถูกใช้งานเมื่ออยู่ในสถานะหลอมเหลว และเมื่อทิ้งไว้ให้เย็นจะเกิดการแข็งตัวอย่างรวดเร็วทำให้มีอัตราการผลิตสูง แต่ต้องระวังไม่ให้แข็งตัวก่อนที่จะทำให้ผิวเปียก เพราะจะทำให้เกิดการยึดติดที่ไม่ดี

2.5.1.2 Co-extrusion หรือ การอัดรีดร่วม

เป็นการนำเทอร์โมพลาสติกตั้งแต่ 2 ชนิดขึ้นไป มาทำให้หลอมเหลวแล้วอัดรีดออกมาเป็นฟิล์มหลายชั้น ซึ่งมักจะมีกาวหรือชั้นที่เพิ่มการยึดติด (tie layer) ระหว่างชั้นพลาสติก เครื่องจักรที่ใช้ประกอบด้วยเครื่องอัดรีด (extruder) มากกว่า 1 เครื่อง ต่ออยู่กับหัวตาย (die head) เพียงหัวเดียว ซึ่งต้องมีการควบคุมอัตราเร็วของสกรู (screw speed) ความดันหลอมละลาย (melt pressure) อุณหภูมิ และพลังขับเคลื่อนของเครื่องอัดรีดอย่างถูกต้องแม่นยำ การอัดรีดร่วม

ไม่ต้องใช้ตัวทำละลาย จึงไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมเหมือนเช่นเทคนิคการประกบ (lamination)

2.5.1.3 Extrusion coating

เป็นการนำพอลิเมอร์ที่เป็นเทอร์โมพลาสติกมาทำให้หลอมเหลวในเครื่องอัดรีด แล้วอัดรีดผ่านหัวตายลงบนผิววัสดุที่เคลื่อนที่อยู่ เช่น กระดาษ อะลูมิเนียมฟอยล์ และฟิล์มเซลลูโลส เป็นต้น เพื่อเคลือบให้ติดอยู่บนวัสดุเหล่านั้น ซึ่งอัตราการเคลื่อนที่ของวัสดุรองรับนั้นจะเป็นตัวควบคุมความหนาของฟิล์ม โดยฟิล์มของพอลิเมอร์หลอมเหลวที่ถูกอัดรีดออกมาจะถูกอัดลงบนวัสดุรองรับโดยไม่ต้องใช้กาว เมื่อฟิล์มที่หลอมเหลวผ่านหัวตายออกมา ก็จะถูกดึงลงไปในช่วงหนึ่งระหว่างลูกกลิ้งสองลูกที่อยู่ใต้หัวตายพอดี โดยวัสดุรองรับจะเคลื่อนที่ด้วยอัตราเร็วกว่าฟิล์มที่ถูกอัดรีดออกมา พร้อมกับดึงฟิล์มที่ร้อนให้ติดไป และมีความหนาตามต้องการ ซึ่งความดันระหว่างลูกกลิ้งเย็น และลูกกลิ้งอัด จะกดฟิล์มให้ติดกับวัสดุรองรับ ในระหว่างนั้นฟิล์มที่หลอมเหลวจะถูกทำให้เย็นลงโดยน้ำที่หล่ออยู่ภายในลูกกลิ้งเย็นซึ่งชุบด้วยโครเมียม ส่วนลูกกลิ้งอัดก็ทำจากโลหะ แต่จะมียางสวมทับอยู่ ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้ยางนีโอพรีน (neoprene rubber) หรือ ยางซิลิโคน (silicone rubber) วัสดุที่ถูกเคลือบเมื่อผ่านลูกกลิ้งเย็นออกมาแล้วจะถูกดึงไปบนลูกกลิ้งตัด (slitter roll) ซึ่งเคลื่อนที่เพื่อตัดขอบที่ไม่ได้ถูกเคลือบ และกำจัดเม็ดพลาสติกที่เกิดตามขอบของฟิล์มออกไป เมื่อตกแต่งขอบเรียบร้อยแล้วก็จะถูกม้วนเก็บ โดยการทำให้ extrusion coating ต้องใช้อุณหภูมิสูงเพื่อลดความหนืดของพอลิเมอร์หลอมเหลว ซึ่ง LDPE มักมีกลิ่นภายใต้ภาวะเหล่านี้ จึงไม่เหมาะที่จะใช้เป็นบรรจุภัณฑ์สำหรับอาหาร

2.6 กระบวนการขึ้นรูป [8-11]

2.6.1 กระบวนการอัดรีด (Extrusion process)

การอัดรีดเป็นกระบวนการแปรรูปหลักของอุตสาหกรรมพลาสติกชนิดหนึ่ง โดยทั่วไปจะนิยามกระบวนการแปรรูปชนิดนี้ว่าเป็นการทำให้วัสดุมีรูปร่างตามที่ต้องการโดยการอัดพลาสติกหลอมไหลผ่านหัวตายที่มีรูปร่างที่เหมาะสม การแปรรูปพลาสติกโดยการอัดรีดจัดเป็นกระบวนการแปรรูปแบบต่อเนื่อง (continuous process) และผลิตภัณฑ์ที่ได้ส่วนใหญ่จะเป็นผลิตภัณฑ์กึ่งสำเร็จรูป (semi-finished product) ก่อนจะนำไปเข้ากระบวนการอื่นๆต่อไปเพื่อผลิตเป็นชิ้นงานขั้น

สุดท้าย (finished product) ก่อนจะนำไปใช้งาน นอกจากอุตสาหกรรมแปรรูปและผลิตพอลิเมอร์แล้ว ยังมีการใช้เทคนิคการอัดรีดในอุตสาหกรรมหลายประเภท เช่น การผลิตเซรามิกส์ การผลิตอิฐสำหรับงานก่อสร้าง และการแปรรูปอาหาร เป็นต้น

การอัดรีดเป็นกระบวนการให้ความร้อนแก่วัสดุที่อยู่ภายในอุปกรณ์รูปทรงกระบอก หรือที่เรียกว่า บาร์เรล (barrel) ให้อ่อนตัวในกรณีที่วัสดุเป็นยาง หรือเกิดการหลอมเหลวในกรณีที่วัสดุเป็นเทอร์โมพลาสติก โดยภายในบาร์เรลจะเกิดแรงอัดเพื่อให้อ่อนตัวสามารถไหลผ่านหัวตายซึ่งเป็นตัวกำหนดรูปร่างของวัสดุที่ไหลออกมาให้มีหน้าตัดตามลักษณะที่ต้องการ โดยความร้อนที่ให้แก่วัสดุนั้นเกิดจากความร้อนภายนอกอุปกรณ์ทำความร้อน และความร้อนภายในที่เกิดขึ้นเนื่องจากแรงเสียดทานจากการหมุนของสกรู เพื่อสร้างแรงดันทำให้วัสดุไหลผ่านหัวตายผลิตภัณฑ์ที่ได้จะมีลักษณะตามหัวตาย และวัสดุจะมีการแข็งตัวเมื่อออกจากหัวตายเนื่องจากการหล่อเย็น การอัดรีดยางที่ไม่วัลคาไนซ์และพลาสติกในกลุ่มเทอร์โมเซตบางตัวก็สามารถทำได้ แต่พอลิเมอร์กลุ่มนี้จะเกิดปฏิกิริยาการเชื่อมโยงเนื่องจากความร้อนในขณะทำการอัดรีด

การอัดรีดสามารถใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกในรูปแบบต่างๆ เช่น ผลิตเส้นใย (fiber) ท่อขนาดเล็ก (tube) ท่อขนาดกลางและใหญ่ (pipe) แผ่นพลาสติก (sheet) ฟิล์มพลาสติก (film) และชิ้นงานที่มีลักษณะเป็นโพรไฟล์ (profiles) รูปแบบต่างๆ ความหมายของชิ้นงานจากการอัดรีดที่เป็นโพรไฟล์ในเทคโนโลยียางและพลาสติก หมายถึง ผลิตภัณฑ์จากการอัดรีดแบบกึ่งสำเร็จรูปทั้งหมด ยกเว้นกลุ่มชิ้นงานที่ผลิตจากตายรูปแหวนในกรณีผลิตท่อ ดายกลมซึ่งใช้ในการผลิตแท่งพลาสติกกลม ดายที่มีทางออกเป็นแท่งสี่เหลี่ยม และดายเป็นผลิตแผ่นและฟิล์มพลาสติก

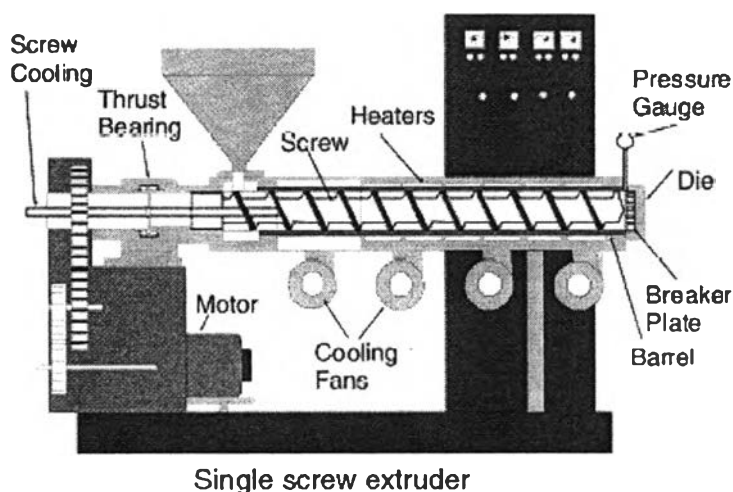
นอกจากการแปรรูปพลาสติกโดยตรงแล้ว ยังใช้เครื่องอัดรีดเป็นอุปกรณ์หลักในเครื่องแปรรูปพลาสติกในชนิดต่างๆ เช่น การเคลือบพลาสติกลงบนวัสดุชนิดอื่น (extrusion covering process) การอัดรีดเป่า (extrusion blow molding) และการเป่าฟิล์ม (extrusion blow film process)

นอกจากเครื่องอัดรีดมีความสำคัญในการแปรรูปพลาสติกแล้ว ยังมีความสำคัญในการใช้เป็นเครื่องผสมเพื่อเตรียมคอมพาวนด์พลาสติก โดยการผสมพลาสติกกับสารเติมแต่ง (additives) และสารตัวเติม (fillers) ชนิดต่างๆเข้าด้วยกัน เพื่อเป็นการเตรียมวัสดุสำหรับการแปรรูปโดยเทคนิคต่างๆ

กระบวนการอัดรีดแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ การอัดรีดแบบสกรูเดี่ยว (single screw extruder) และการอัดรีดแบบสกรูคู่ (twin screw extruder)

2.6.1.1 การอัดรีดแบบสกรูเดี่ยว (single screw extruder)

โดยอุปกรณ์ต่างๆ ของเครื่องอัดรีดแบบสกรูเดี่ยวจะประกอบไปด้วยส่วนต่างๆ ที่สำคัญ ดังแสดงในรูปที่ 2.12

รูปที่ 2.12 เครื่องอัดรีดแบบสกรูเดี่ยว (single screw extruder)

1) ส่วนป้อนพลาสติก (feed hopper)

ส่วนป้อนพลาสติก เป็นอุปกรณ์ที่ติดตั้งอยู่เหนือส่วนต้นของเครื่องอัดรีด ใช้เติมพลาสติกลงในบาร์เรลและสกรูโดยทั่วไปจะมีลักษณะเป็นกรวย ทำหน้าที่ป้อนเม็ดพลาสติกเข้าสู่บาร์เรลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาศัยแรงโน้มถ่วงในการส่งจ่ายเม็ดพลาสติก และการป้อนแบบนี้เป็น

แบบที่นิยมใช้กันทั่วไป แต่อย่างไรก็ตามในบางกระบวนการที่ต้องการอัตราการจ่ายเม็ดพลาสติกที่แม่นยำและสม่ำเสมอ จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์เสริมเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

- ฝาปิด เพื่อใช้ในการป้องกันฝุ่นละอองและความชื้นเข้ามาปนเปื้อนกับพลาสติก
- หน้าต่างแก้วหรือพลาสติกใส สำหรับสังเกตระดับของวัสดุภายในกรวยเติม
- ลินที่ส่วนล่างของกรวยเติม เพื่อให้สามารถปิดและเปิดให้พลาสติกไหลและหยุดได้
- ในเครื่องอัดรีดบางชนิดจะมีเครื่องเป่าอากาศร้อนเพื่อไล่ความชื้นติดตัวไว้ในส่วนของกรวยเติม หรือในบางกรณีต้องการเพิ่มอุณหภูมิของพลาสติกก่อนที่จะป้อนเข้าสู่สกรู
- อาจจะมีเครื่องกวน (agitator) เพื่อป้องกันไม่ให้เม็ดหรือผงพลาสติกติดกันเป็นก้อน การเติมเม็ดหรือพลาสติกลงในกรวยเติมของเครื่องอัดรีดในอุตสาหกรรมมักจะใช้เครื่องดูดแบบสุญญากาศในการดูดเม็ดหรือผงพลาสติกจากกระสอบหรือถุงลงในกรวยเติมพลาสติก

2) บาร์เรล (barrel)

หน้าที่ของบาร์เรลในเครื่องอัดรีดคือเป็นตัวบรรจุสกรูไว้ใน และเป็นตัวกลางในการถ่ายเทความร้อนให้แก่พลาสติก โดยทั่วไปบาร์เรลที่อยู่ในส่วนป้อนพลาสติกซึ่งอยู่ด้านล่างกรวยเติมพลาสติกจะมีการใช้น้ำหล่อเย็นเพื่อป้องกันพลาสติกติดกันเป็นก้อน ให้พลาสติกไหลลงส่วนป้อนของสกรูได้สะดวกขึ้น ส่วนของกระบอกนอกเหนือจากส่วนนี้จะหล่อด้วยแผ่นตัวให้ความร้อนเป็นช่วงๆ นอกจากนี้รอบๆ กระบอกจะมีระบบพัดลมเป่าหรือระบบน้ำหล่อเย็น เพื่อควบคุมอุณหภูมิของพลาสติกหลอมเหลวให้ได้ตามอุณหภูมิที่ตั้ง หากความร้อนสูงกว่าค่าที่ตั้งไว้ ระบบหล่อเย็นจะทำงาน

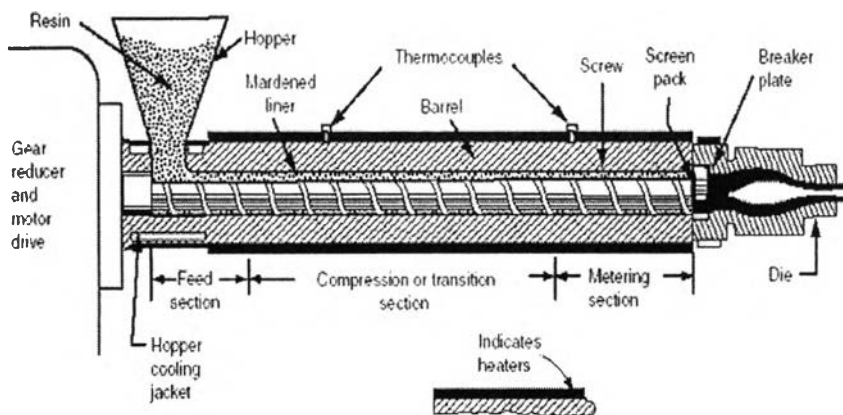
บาร์เรลของเครื่องอัดรีด ทำมาจากโลหะแข็งรูปทรงกระบอกที่สามารถทนความดันได้สูง ซึ่งจะเกิดขึ้นในระหว่างกระบวนการผลิต ผิวด้านในของบาร์เรลสามารถทำให้ทนต่อการสึกกร่อนได้โดยเคลือบด้วยอัลลอยด์ของโลหะ

3) สกรู (Screw)

สกรูเป็นอุปกรณ์ที่ติดตั้งอยู่ภายในบาร์เรล ถือเป็นหัวใจสำคัญของการอัดรีด มีลักษณะโดยทั่วไปคือ มีเส้นผ่านศูนย์กลางคงที่ แต่มีเส้นผ่านศูนย์กลางของแกนเพิ่มขึ้นจากส่วนป้อนพลาสติกถึงหัวตาย เป็นผลให้ระยะลึกของร่อง (channel depth) ลดลง ส่งผลให้มีความดันเพิ่มขึ้น ผิวของสกรูมักถูกเคลือบหรือปรับปรุงเพื่อให้มีความทนทานต่อการสึกกร่อน การหมุนของสกรูจะถูกควบคุมด้วยระบบไฟฟ้าและเฟือง

หน้าที่สำคัญของสกรู ได้แก่ การรับเม็ดพลาสติก และส่วนผสมต่างๆ ไม่ว่าจะในสภาพเป็นเม็ดหรือเป็นผงจากส่วนป้อนพลาสติก ทำการผสมของแข็งเหล่านั้นให้เข้ากันอย่างทั่วถึง จากนั้นจะทำให้เกิดการหลอมอย่างสมบูรณ์ สร้างแรงดันที่เพียงพอเพื่อเอาชนะความต้านทานต่อแรงเสียดทานของหัวตาย และดันของหลอมเหล่านี้ให้ไหลผ่านหัวตาย ด้วยความดันและอุณหภูมิคงที่ โดยแบ่งหน้าที่การทำงานของสกรู ได้เป็น 3 ช่วง (zones) ได้แก่ feed zone, transition, หรือ compression zone และ metering หรือ melt pumping zone ดังแสดงในรูปที่

2.13

รูปที่ 2.13 โซนการทำงานของเครื่องอัดรีดแบบสกรูเดี่ยว

1. โซนรับวัสดุจากส่วนป้อนเม็ดพลาสติก (feed zone)

โซนรับวัสดุเป็นช่วงแรกของสกรู โดยอยู่ใต้ส่วนป้อนเม็ดพลาสติก มีหน้าที่ลำเลียงวัสดุจากส่วนป้อนเม็ดพลาสติกด้วยอัตราคงที่สู่ส่วนอัดรีด โดยสันของสกรูในช่วงนี้จะลึกและคงที่เพื่อความสามารถในการลำเลียง ภายในโซนรับวัสดุนี้ เม็ดพลาสติกจะได้รับแรงอัดที่เพียงพอเพื่อไล่อากาศที่อยู่ระหว่างเม็ดพลาสติกให้ไหลย้อนกลับไปออกทางส่วนป้อนเม็ดพลาสติกได้

2. โซนทรานซิสชัน (transition หรือ compression zone)

ในโซนนี้ระยะลึกของร่องสกรูจะค่อยๆ ลดลงอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ช่องว่างของปริมาตรลดลงส่งผลให้ความดันสูงขึ้น เม็ดพลาสติกจึงมีอุณหภูมิสูงขึ้น ดังนั้นเม็ดพลาสติกที่ออกจากโซนนี้ จะเกิดการหลอมเหลวอย่างสมบูรณ์และเป็นเนื้อเดียวกัน รวมทั้งมีอุณหภูมิสูงตามความต้องการที่หัวดาย

3. โซนหลอมเหลว (metering หรือ melt pumping zone)

สกรูในช่วงสุดท้ายนี้ จะทำหน้าที่ทำให้เป็นเนื้อเดียวกันและดันให้เม็ดพลาสติกที่หลอมเหลวอย่างสมบูรณ์ไหลผ่านหัวดาย เนื่องจากเป็นช่วงที่ร่องของสกรูตื้นและคงที่ ทำให้เม็ดพลาสติกหลอมมีความดันสูง โดยระบบทำความร้อนและความเย็นของสกรูทั่วไปควบคุมด้วยการไหลวนของของไหล เช่น น้ำ หรือน้ำมัน

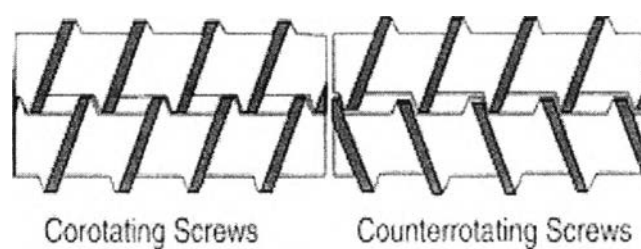
4) หัวดาย (die)

ดายของเครื่องอัดรีดเป็นส่วนที่ยึดติดกับส่วนปลายของบาร์เรล ดายจะทำหน้าที่ในการเปลี่ยนพลาสติกหลอมให้มีรูปร่างตามลักษณะของหัวดายซึ่งโดยทั่วไปชิ้นงานพลาสติกการอัดรีดมีรูปร่างหลายแบบขึ้นกับชนิดของผลิตภัณฑ์ ดังนั้นดายของเครื่องอัดรีดจะมีลักษณะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับรูปร่างของชิ้นงานที่ทำการอัดรีด ซึ่งสามารถแบ่งชนิดของดายออกตามชนิดของผลิตภัณฑ์ คือ เส้นใย แผ่นพลาสติก ฟิล์มพลาสติก ท่อ ผลิตภัณฑ์ที่เป็นโพรไฟล์ และผลิตภัณฑ์พลาสติกจากการเคลือบ เป็นต้น

2.6.1.2 การอัดรีดแบบสกรูคู่ (twin screw extruder)

เครื่องอัดรีดแบบสกรูคู่ประกอบด้วย สกรูจำนวน 2 อัน อยู่ในบารเรลเดียวกัน โดยประเภทของสกรูในลักษณะนี้สามารถแบ่งตามการหมุนได้ 2 แบบ คือ แบบสกรูหมุนไปทางเดียวกัน (co-rotating) และแบบสกรูหมุนสวนทางกัน (counter-rotating) ดังแสดงในรูปที่ 2.11 นอกจากนี้ยังแบ่งได้ตามการขบกันของสกรูได้เป็น 2 แบบ คือ แบบสกรูขบกัน (intermeshing) ซึ่งเป็นการหมุนของสกรูหนึ่งจะทำให้สกรูอีกอันหนึ่งหมุนตามไปด้วย และแบบสกรูไม่ขบกัน (non-intermeshing) ซึ่งการหมุนของแต่ละสกรูจะไม่เกี่ยวข้องกัน เสมือนเป็นสกรูสองอันเท่านั้น ส่วนสกรูในลักษณะของแบบสกรูขบกันนั้นก็ยังสามารถแบ่งได้เป็น 2 แบบ คือ แบบขบกันสนิท (conjugated screw หรือ tightly intermeshing) และแบบขบกันไม่สนิท (non-conjugated screw หรือ closely intermeshing)

โดยระดับของการขบกันของสกรูยิ่งมากจะยิ่งส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการขบตันของพอลิเมอร์หลอมเหลวได้สูง แต่อาจทำให้แนวโน้มของประสิทธิภาพในการผสมลดลงได้ ดังนั้น เครื่องอัดรีดแบบสกรูคู่ที่ใช้เฉพาะในงานผสมและการทำคอมพาวนด์ มักใช้แบบสกรูขบกันที่มีระดับของการขบกันต่ำ และมีความเร็วในการหมุนสูง

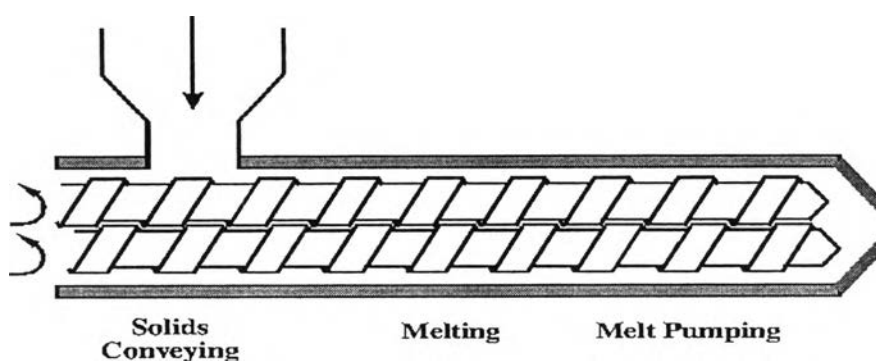

รูปที่ 2.14 ลักษณะการหมุนของสกรูในเครื่องอัดรีดแบบสกรูคู่

ข้อดีของเครื่องอัดรีดแบบสกรูคู่เมื่อเปรียบเทียบกับเครื่องอัดรีดแบบสกรูเดี่ยวมีอยู่หลายประการ เช่น มีพื้นที่ที่จะเกิดการถ่ายเทความร้อนได้มากกว่า จึงสามารถช่วยปรับปรุงการควบคุมอุณหภูมิได้ดียิ่งขึ้น และการขบตันของพอลิเมอร์หลอมเกิดขึ้นได้ดีกว่า จึงทำให้การควบคุมระยะเวลาของพอลิเมอร์ที่อยู่ในเครื่องอัดรีดได้ดีกว่า ดังนั้นเครื่องอัดรีดแบบสกรูคู่จึงเหมาะ

กับพอลิเมอร์ที่มีเสถียรภาพทางความร้อนต่ำ นอกจากนี้ถึงแม้ว่าเครื่องอัดรีดแบบสกรูคู่มีลักษณะของการทำงานคล้ายกันกับเครื่องอัดรีดแบบสกรูเดี่ยว แต่เครื่องอัดรีดแบบสกรูคู่ก็สามารถทำได้ทั้งการผสมให้พอลิเมอร์เข้ากันได้อย่างทั่วถึง และทำให้พอลิเมอร์หลอมได้อย่างสมบูรณ์ด้วย โดยแสดงลักษณะของเครื่องอัดรีดแบบสกรูคู่ดังในรูปที่ 2.15

รูปที่ 2.15 เครื่องอัดรีดแบบสกรูคู่ (twin screw extruder)

2.6.2 การอัดรีดแผ่นและฟิล์มพลาสติก

ข้อแตกต่างระหว่างแผ่น (sheet) และฟิล์มพลาสติก (film) คือ ความหนาและลักษณะการม้วนพับ กล่าวคือฟิล์มพลาสติกคือพลาสติกที่มีหน้ากว้างและมีลักษณะผิวเรียบ มีความหนาน้อยกว่า 0.25 มิลลิเมตร นอกจากนี้สามารถม้วนได้โดยไม่เกิดการผิดรูป (deformation) อย่างถาวร แต่แผ่นพลาสติกจะมีความหนามากกว่า 0.25 มิลลิเมตร และการม้วนพับจะทำให้เกิดการเสียรูปอย่างถาวร

การผลิตฟิล์มพลาสติกจะเริ่มจากการดันให้พลาสติกหลอมไหลผ่านหัวตาย ได้แผ่นพลาสติกร้อนและนิ่ม แล้วให้ผ่านช่องว่างของลูกกลิ้ง ซึ่งลูกกลิ้งชนิดผิวมันจากการเคลือบหรือชุบด้วยโครเมียม ลูกกลิ้งชุดนี้มีหน้าที่ในการหล่อเย็นและควบคุมความหนาของฟิล์มพลาสติก ชุดของลูกกลิ้งประกอบด้วยลูกกลิ้งจำนวน 3 ตัว ตัวแรกบนสุดเป็นลูกกลิ้งที่มีน้ำหล่อเย็นไหลผ่าน เรียกว่าลูกกลิ้งหล่อเย็น (cooling roll) ลูกกลิ้งตัวกลางทำหน้าที่ในการบีบอัดฟิล์มพลาสติก โดยการมี

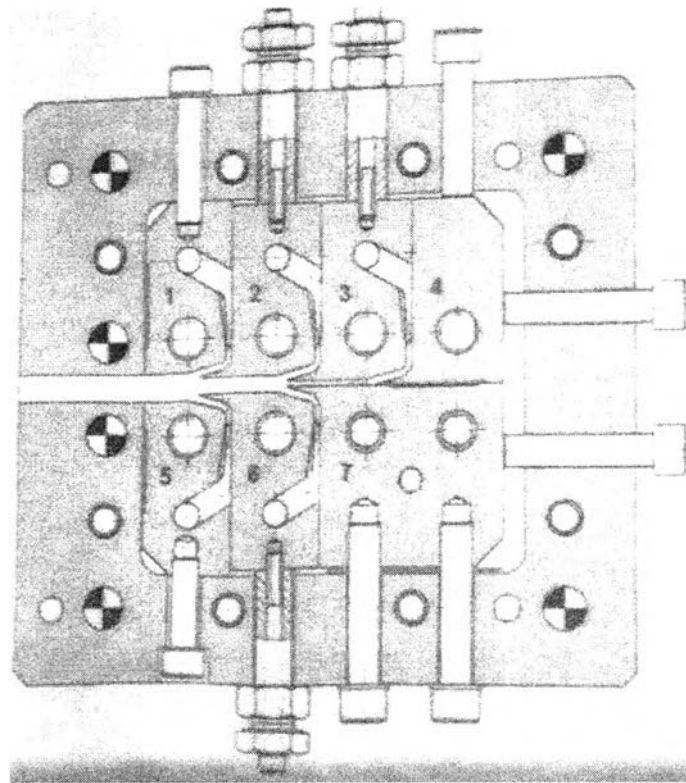
ลูกกลิ้งตัวบนและตัวล่างเป็นตัวช่วยในการบีบอัด เพื่อให้ได้ฟิล์มพลาสติกที่มีความหนาที่เหมาะสมและมีผิวเรียบ ลูกกลิ้งตัวนี้จะสัมผัสกับฟิล์มพลาสติกมากที่สุด หลังจากผ่านลูกกลิ้งตัวกลางแล้ว ฟิล์มพลาสติกจะถูกส่งต่อไปลูกกลิ้งตัวที่สามซึ่งเป็นการสิ้นสุดการหล่อเย็น หลังจากนั้นจะส่งฟิล์มพลาสติกแข็งผ่านใบมีดซึ่งทำหน้าที่ให้แผ่นพลาสติกมีผิวเรียบอีกรอบหนึ่ง ฟิล์มพลาสติกจะถูกดึงโดยลูกกลิ้งที่เคลือบผิวด้วยยางตัวบนและผิวโลหะตัวล่าง หลังจากนั้นจะส่งฟิล์มพลาสติกไปตัดตามขนาดที่ต้องการ

ตายของเครื่องอัดรีดที่นิยมใช้ในการผลิตฟิล์มพลาสติก คือตายไม้แขวนเสื้อ (coathanger sheet extrusion die) และตายรูปตัวที (center-fed T die) เนื่องจากตายทั้งสองชนิดนี้มีส่วนที่ช่วยให้พลาสติกหลอมเหลวเกิดการกระจายตัว คือทำให้พลาสติกหลอมเกิดการกระจายเป็นแผ่นบางตามลักษณะของแผ่นพลาสติกที่ทำการผลิต นอกจากนี้การมีส่วนที่ทำให้การกระจายตัว ทำให้ความเร็วของการไหลของพลาสติกหลอมที่ปากทางออกตายคงที่ตลอดหน้ากว้างของตาย ในปัจจุบันตายแบบไม้แขวนเสื้อจะได้รับความนิยมในการผลิตฟิล์มพลาสติกมากที่สุด

เนื่องจากพลาสติกหลอมไหลออกจากบาร์เรลของเครื่องอัดรีดมีลักษณะเป็นแท่งทรงกระบอก แต่ในการผลิตฟิล์มพลาสติกมีความจำเป็นต้องให้เกิดการแผ่กระจายของท่อทรงกระบอกออกเป็นแผ่นบางเต็มช่วงกว้างของตาย ดังนั้นในการออกแบบตายจึงจำเป็นต้องมีร่อง (manifolds) จำนวนมาก ซึ่งแต่ละร่องจะต้องมีความยาว (land length) และรูปทรงเรขาคณิตที่เหมาะสม ลักษณะร่องอาจเป็นร่องครึ่งวงกลมหรือร่องรูปทรงเหลี่ยมต่างๆ ทั้งนี้เพื่อให้มีการต่อต้านการไหลของพลาสติกหลอมที่ตำแหน่งต่างๆภายในตายในขณะไหลใกล้เคียงกันตลอดทุกตำแหน่ง ซึ่งถ้าการต่อต้านการไหลของตายหัวตายในทุกตำแหน่งใกล้เคียงกัน ทำให้ความเร็วของการไหล (flow velocities) ความดันในขณะไหลออก (exit pressure) อุณหภูมิของพลาสติกหลอม และการจัดเรียงตัวของโมเลกุล (molecular orientation) ของพอลิเมอร์หลอมมีค่าใกล้เคียงกันทั่วแผ่นพลาสติก ส่งผลให้แผ่นพลาสติกที่ผลิตมีสมบัติเชิงกลดีและมีสมบัติคล้ายกันตลอดทั้งแผ่น

2.6.3 การอัดรีดร่วม (Coextrusion) [1,9]

การผลิตแบบการอัดรีดร่วม สามารถผลิตผลิตภัณฑ์ในลักษณะที่เป็นโครงสร้างคอมโพสิต โดยเป็นเทคนิคที่ทำการอัดรีดพลาสติกสองชนิดหรือมากกว่า โดยใช้เครื่องอัดรีดต่างชุดกันตามจำนวนชนิดของพอลิเมอร์ จากนั้นมีการใช้โดยผ่านหัวตายร่วมกัน เพื่อที่จะได้ให้พลาสติกเกิดการเชื่อมติดกันระหว่างชั้นพลาสติกแต่ละชนิด ทำให้ได้ผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ประกอบไปด้วยพลาสติกหลายชนิดประกอบเข้าด้วยกัน ซึ่งวิธีนี้เป็นการลดค่าใช้จ่ายในการผลิต เมื่อเทียบกับการนำชั้นพลาสติกมาเชื่อมติดกันโดยใช้วิธีอื่น และยังสามารถปรับปรุงสมบัติผลิตภัณฑ์ให้ดีขึ้นตามความต้องการอีกด้วย ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการผลิตในลักษณะนี้ เช่นการผลิตสายไฟที่มีฉนวนหลายชั้นฟิล์มที่ใช้ในบรรจุภัณฑ์ต่างๆ โดยผลิตภัณฑ์ที่มีการใช้งานของกระบวนการอัดรีดร่วมมากที่สุด คือ การผลิตฟิล์มหลายชั้น ซึ่งหากชั้นต่างๆ ของพอลิเมอร์ไม่สามารถยึดติดเชื่อมกันได้ จึงจำเป็นต้องมีการใช้สารยึด (adhesive) เข้าช่วย และเรียกชั้นนี้ว่า ชั้นกลาง (tie layer) โดยเครื่องรีดหล่อฟิล์ม (chill roll casting) เป็นเครื่องมือหนึ่งที่สามารถขึ้นรูปเป็นฟิล์มหลายชั้นได้ ดังแสดงในรูปที่ 2.13

รูปที่ 2.16 แผนภาพเครื่องรีดหล่อฟิล์ม (chill roll casting)

โดยลักษณะการทำงานของเครื่องรีดหล่อฟิล์ม แบ่งออกได้เป็น 3 เอ็กซ์ทรูเดอร์ (extruder) คือ เอ็กซ์ทรูเดอร์ เอ (extruder A), เอ็กซ์ทรูเดอร์ บี (extruder B) และเอ็กซ์ทรูเดอร์ ซี (extruder C) โดยเอ็กซ์ทรูเดอร์ เอ (extruder A) และเอ็กซ์ทรูเดอร์ บี (extruder B) จะแบ่งแยกพอลิเมอร์หลอมเหลวออกจากกันได้เป็นสองช่องทางก่อนเข้าสู่ช่องหัวดาย โดยอยู่ในช่องของหมายเลข 1 กับ 5 และ 2 กับ 6 ตามลำดับ ส่วนเอ็กซ์ทรูเดอร์ ซี (extruder C) จะนำพอลิเมอร์หลอมเหลวเข้ามาสู่หัวดายในช่องของหมายเลข 3 แล้วจากนั้นพอลิเมอร์หลอมเหลวจะรวมกันออกมาผ่านหัวดาย ทำให้เครื่องรีดหล่อฟิล์มนี้สามารถผลิตฟิล์มหลายชั้นได้มากที่สุดถึง 5 ชั้น

นอกจากนี้ เครื่องรีดหล่อฟิล์มนี้สามารถควบคุมความหนาของฟิล์มในแต่ละชั้นได้ โดยการใช้ความเร็วรอบของสกรูในเครื่องอัดรีดแต่ละตัว กับส่วนของลูกกลิ้งในการดึงฟิล์มออกจากหัวดาย ซึ่งสามารถดึงให้ได้ความหนาตามต้องการ

ประโยชน์ของการอัดรีดร่วม

1. มีสมบัติเป็นสกักกันก๊าซและของเหลวเหนียวหนืดได้ดีขึ้น เหมาะที่จะใช้ในภาชนะบรรจุภัณฑ์
2. เพิ่มความแข็งแรงให้แก่ผลิตภัณฑ์
3. ลดค่าใช้จ่ายของวัสดุพอลิเมอร์หรือสารปรับแต่ง
4. ไม่จำเป็นต้องใช้เครื่องทำลามิเนตจึงช่วยลดค่าใช้จ่ายในการผลิตลง

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การปรับปรุงสมบัติของพอลิเล็กทิกแอซิดสามารถทำได้หลายวิธี เช่นการทำ โคพอลิเมอร์ระหว่างเล็กทิกแอซิดกับพอลิเมอร์ที่มีความอ่อนนุ่มเพื่อลดความแข็งเปราะของ พอลิเล็กทิกแอซิด Tan และคณะ [12] ได้การทำสังเคราะห์พอลิเมอร์ร่วมระหว่างเล็กทิกแอซิดและบิวทิลีนซัคซิเนต พบว่าพอลิเมอร์ร่วมที่ได้มีค่าความยืดสูงสุด ณ จุดขาดสูงขึ้นเมื่อเทียบกับ พอลิเล็กทิกแอซิด แต่ค่าความต้านแรงดึงและค่ามอดุลัสติงลดลง แต่การสังเคราะห์พอลิเมอร์ร่วมมีราคาสูงและมีขั้นตอนการสังเคราะห์ที่ยุ่งยาก

การเติมพลาสติกไซเซอร์ก็สามารถช่วยลดความแข็งเปราะให้แก่พอลิเมอร์ได้ Kulinski และคณะ [13] ศึกษาการปรับปรุงสมบัติของพอลิเล็กทิกแอซิดโดยการเติมพอลิโพรพิลีนไกลคอลเป็นสารเสริมสภาพพลาสติก พบว่าอุณหภูมิกลาสทรานซิชัน (Transition temperature: T_g) ลดลงเนื่องจากสายไซโมกุลสามารถเคลื่อนไหวได้มากขึ้น ส่งผลให้พอลิเมอร์มีความแข็งเปราะลดลง และจากการทดสอบสมบัติเชิงกลพบว่าค่าความยืดสูงสุด ณ จุดขาดสูงขึ้น แต่ค่าความเค้น ณ จุดครากและความเค้น ณ จุดขาดลดลงและการใช้สารเสริมสภาพพลาสติกยังมีข้อจำกัดคือสารเสริมสภาพพลาสติกสามารถแพร่ออกมาที่ผิวของวัสดุได้ ทำให้เมื่อเวลาผ่านไปวัสดุจะมีความอ่อนนุ่มลดลง

การทำพอลิเมอร์ผสมก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่สามารถปรับปรุงสมบัติของ พอลิเล็กทิกได้ โดยการผสมพอลิเล็กทิกแอซิดกับพอลิเมอร์ที่มีความอ่อนนุ่ม เช่น พอลิเอทิลีนความหนาแน่นต่ำ[14]

พอลิบิวทิลีนซัคซิเนต[15-16] พอลิซัคซิเนตโคอะดิเพต[17] พอลิยูรีเทน [18] และ พอลิคาร์โพลิเอทิลีน [19]

การเตรียมวัสดุเชิงประกอบก็เป็นอีกวิธีที่สามารถช่วยปรับปรุงสมบัติของ พอลิแลกติกแอซิดได้ Krikorian และคณะ [20]ทำการศึกษาพอลิแลกติกแอซิดที่ใช้ออร์แกนอเคลย์เป็นตัวเติม โดยเปรียบเทียบผลของออร์แกนอเคลย์ทางการค้าที่ใช้ตัวตัดแปรที่แตกต่างกัน ดังรูปที่

2.17

Clay Type	Extent of Modification [meq/100g clay]	Chemical Structure of Organic Modifier
Cloisite 30B	90	
Cloisite 25A	95	
Cloisite 15A	125	

^a HT is hydrogenated tallow (~65% C18; ~30% C16; ~5% C14).

รูปที่ 2.17 โครงสร้างสารที่ใช้ตัดแปรออร์แกนอเคลย์

พบว่านาโนคอมโพสิตที่ใช้ออร์แกนอเคลย์ชนิด Cloisite 30B มีการกระจายตัวของออร์แกนอเคลย์ดีกว่า โดยพบว่าการกระจายตัวแบบ Exfoliate และการเติมออร์แกนอเคลย์สามารถปรับปรุงสมบัติเชิงกลของพอลิแลกติกแอซิดได้ นอกจากนี้ Lee และคณะ [21] ได้ศึกษาการเติมออร์แกนอเคลย์ทางการค้าคือ Cloisite 10A (C10A) และ Cloisites 30B (C30B) เป็นตัวเติมในอะลิลฟาทิกพอลิเอสเทอร์พบว่าตัวอย่างที่เติม C30B ให้ค่าความต้านทานแรงดึงสูงกว่าตัวอย่างที่เติม C10A และไม่ได้เติมตัวเติม และเมื่อตรวจสอบด้วยเทคนิค XRD พบว่า C30B มีระยะห่างระหว่างชั้นเคลย์มากกว่า C10A และ C30B มีการกระจายตัวแบบ Exfoliate ได้ดีใน พอลิเอสเทอร์ เนื่องจากการเกิดพันธะไฮโดรเจนระหว่างหมู่คาร์บอนิลของพอลิเอสเทอร์กับหมู่ ไฮดรอกซิลที่อยู่ใน

สารลดแรงตึงผิวที่อยู่ในแกลลอรี่ของออร์แกโนเคลย์ นอกจากช่วยเสริมแรงแล้วออร์แกโนเคลย์ยังสามารถเพิ่มช่วยเพิ่มความเข้ากันได้ระหว่างพอลิเมอร์ผสม 2 ชนิด เช่น polypropylene/polystyrene [22] และ polycarbonate/poly(methyl methacrylate)[23] เป็นต้น พบว่าออร์แกโนเคลย์ช่วยลดขนาดของพอลิเมอร์ที่เป็นดิสเพอร์สเฟสได้ และสามารถลด interfacial tension จึงช่วยเพิ่มความเข้าได้กันระหว่างพอลิเมอร์ 2 ชนิดได้ และยังช่วยเพิ่มความต้านแรงดึงให้แก่พอลิเมอร์ผสมได้อีกด้วย

งานวิจัยของ Sinha และคณะ [17] ได้ทำการศึกษามูลของออร์แกโนเคลย์ชนิดต่างๆ ได้แก่ Cloisite 15A (C15A), Cloisite 20A (C20A), Cloisite 25A (C25A), และ Cloisite 30B (C30B) ต่อความเข้ากันได้ของพอลิเมอร์ผสมระหว่างพอลิแล็กติกแอซิด และพอลิบิวทิลีนซัคซิเนตโคอะติเปต พบว่าการเติม C30B สามารถลดขนาดของ disperse domain phase ได้มากที่สุด เนื่องจากตัวที่ใช้ทำการตัดแปรรออร์แกโนเคลย์มีค่า solubility parameter ใกล้เคียงกับพอลิเมอร์ทั้ง 2 ชนิด นอกจาก solubility parameter แล้วปัจจัยอื่นที่มีผลต่อความเข้ากันได้ของพอลิเมอร์ทั้ง 2 ชนิด ได้แก่ ระยะเวลาห่างระหว่างชั้นของออร์แกโนเคลย์ enthalpic interaction ระยะเวลาห่างระหว่างชั้นของออร์แกโนเคลย์ และปริมาณสารที่ใช้ในการตัดแปรรออร์แกโนเคลย์ และเมื่อศึกษาผลจาก DSC พบว่า C30B เป็น nucleating agent ที่ดีอีกด้วย นอกจากช่วยปรับปรุงสภาพเข้ากันได้และเสริมแรงแล้วออร์แกโนเคลย์ยังมีข้อดีอื่นอีก เช่น เพิ่มเสถียรภาพทางความร้อน ปรับปรุงสมบัติเรืองแสง [20] เพิ่มความสามารถในการสกัดกันก๊าซให้แก่พอลิเมอร์อีกด้วย [24] และช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการย่อยสลายได้อีกด้วย [25]

Chen และคณะ [26] ได้ศึกษาการใช้ออร์แกโนเคลย์ชนิด C25A กราฟต์ด้วยไกลซิโดอกซีโพรพิลไดรเมทอกซีไซเลน เรียกว่า twice functionalized organoclay (TFC) เพื่อใช้เป็นตัวเติมเสริมแรงและใช้เป็นสารเสริมสภาพเข้ากันได้ระหว่างพอลิเมอร์ผสมระหว่างพอลิแล็กติกแอซิดและพอลิบิวทิลีนซัคซิเนตในอัตราส่วนร้อยละ 75 และ 25 โดยน้ำหนัก และเติมออร์แกโนเคลย์ในปริมาณร้อยละ 2 5 และ 10 โดยน้ำหนัก เมื่อนำมาทดสอบสมบัติด้านแรงดึง พบว่าการเติมออร์แกโนเคลย์จะช่วยเพิ่มความอดุลล์ดึงให้กับพอลิเมอร์ผสม และเมื่อเปรียบเทียบ

ชนิดของออร์แกนอเคลย์ที่อัตราส่วนเท่ากันพบว่าพอลิเมอร์ผสมที่ใช้ TFC จะให้ค่ามอดุลัสดึง และความยืดสูงสุด ณ จุดขาดสูงกว่าพอลิเมอร์ผสมที่เดิม C25A ในขณะที่ค่าความทนแรงดึง ณ จุดครากไม่เปลี่ยนแปลง เมื่อพิจารณาพื้นฐานวิทยาด้วยเครื่องอิเล็กทรอนิกส์แบบส่องกราดพบว่าการเติม TFC จะมีขนาดของดิสเพอร์สเฟส ซึ่งก็คือพอลิบิวทิลีนซัคซิเนตเล็กลงเมื่อเปรียบเทียบกับพอลิเมอร์ผสมที่เดิม C25A เนื่องจากไกลซิดอกซีโพรพิลไตรเมทอกซีไซเลนที่กราฟต์บนขอบของชั้นเคลย์ช่วยเพิ่มความเข้ากันได้ระหว่างพอลิแล็กติกแอซิดและพอลิบิวทิลีนซัคซิเนต โดยไกลซิดอกซีโพรพิลไตรเมทอกซีไซเลนจะมีปลายด้านหนึ่งเป็นหมู่ฟังก์ชันและปลายอีกด้านหนึ่งเป็นหมู่ไซเลนที่สามารถเกิดปฏิกิริยากับหมู่ไฮดรอกซิลที่ขอบของชั้นเคลย์เกิดเป็นพันธะไซลันอล และปลายอีกด้านหนึ่งที่เป็นหมู่ฟังก์ชันสามารถเกิดอันตรกิริยากับหมู่คาร์บอกซิลิกและหมู่ไฮดรอกซิลที่ปลายสายโซ่พอลิเอสเทอร์ได้ จึงสามารถช่วยเพิ่มความเข้ากันได้ระหว่างพอลิเมอร์ทั้งสองชนิด